YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

5 päivänä lokakuuta 2006 *

Asiassa C-377/03,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 9.9.2003,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään G. Wilms ja C. Giolito, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Belgian kuningaskunta, asiamiehinään E. Dominkovits, A. Goldman ja M. Wimmer, avustajanaan avocat B. van de Walle de Ghelcke,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari), M. Ilešič ja E. Levits,

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,
kirjaaja: hallintovirkamies K. Sztranc-Slawiczek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 4.5.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 26.1.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 94/728/EY, Euratom soveltamisesta 22 päivänä toukokuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 (EYVL L 130, s. 1) – jolla on 31.5.2000 lukien kumottu ja korvattu samaa asiaa koskeva yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom soveltamisesta 29 päivänä toukokuuta 1989 annettu neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1552/89 – 6, 9, 10 ja 11 artiklan mukaisia velvoitteitaan

– koska se ei ole sääntöjenmukaisesti lähtöleimannut tiettyjä passitusasiakirjoja (TIR-carnet't), mistä on seurannut, että niihin perustuvia omia varoja ei ole asianmukaisesti otettu kirjanpitoon eikä asetettu määräajassa komission käyttöön

– koska se ei ole ilmoittanut komissiolle niiden muiden, riidattomien tullimaksujen kaikkia määriä, joita on käsitelty samalla tavoin ("A-kirjanpidon" sijasta otettu "B-kirjanpitoon") ja joissa on kyse siitä, ettei Belgian tulli ole lähtöleimannut TIR-carnet'ita vuodesta 1996 lähtien

– kieltäytynyt maksamasta komissiolle maksettaviin summiin liittyviä viivästyskorkoja.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

TIR-yleissopimus

2 TIR-carnet'isiin merkittyjen tavaroiden kansainvälistä kuljetusta koskeva tulliyleissopimus (jäljempänä TIR-yleissopimus) allekirjoitettiin Genevessä (Sveitsi) 14.11.1975. Belgian kuningaskunta on tämän sopimuksen osapuoli, kuten myös

Euroopan yhteisö, joka hyväksyi sen 25.7.1978 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2112/78 (EYVL L 252, s. 1). Kyseinen yleissopimus tuli voimaan yhteisössä 20.6.1983 (EYVL L 31, s. 13).

3 TIR-yleissopimuksessa määrätään muun muassa, että TIR-menettelyn nojalla kuljetettujen tavaroiden osalta ei tule vaatia vienti- tai tuontitullien ja -verojen maksua eikä talletusta välitullitoimipaikoissa.

4 Näiden helpotusten toteuttamiseksi TIR-yleissopimuksessa vaaditaan, että tavaroiden mukana on koko kuljetuksen ajan yhdenmukaistettu asiakirja, TIR-carnet, jonka avulla toimenpiteen säännönmukaisuutta valvotaan. Yleissopimuksessa vaaditaan myös, että kuljetusten tulee tapahtua 6 artiklan määräysten mukaisesti sopimuspuolten hyväksymien yhdistysten takaamina.

5 TIR-yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Niillä ehdoilla ja sellaista vakuutta vastaan, jotka kukin sopimuspuoli määrää, se voi oikeuttaa yhdistykset joko itse tai muiden vastaavanlaisten yhdistysten välityksellä antamaan TIR-carnet'ita sekä toimimaan vakuuden myöntäjänä."

6 TIR-carnet koostuu sivuista, joissa on irroteosa numero 1 ja irroteosa numero 2 niitä vastaavine kantaosineen, ja niiltä ilmenevät kaikki tarvittavat tiedot. Kultakin ylitetyltä alueelta käytetään molemmat irroteosat. Kantaosa numero 1 annetaan kuljetuksen alkaessa lähtötullitoimipaikalle; selvittäminen tapahtuu, kun kantaosa

numero 2 palautuu samalla tullialueella sijaitsevasta lähtötullitoimipaikasta. Tämä menettely toistuu kultakin ylitetyltä alueelta käyttämällä tässä samassa carnet'ssa olevien irroteosien eri pareja.

7 TIR-carnet'iden painattamisesta ja jakelusta huolehtii International Road Transport Union (Kansainvälinen maantiekuljetusliitto, jäljempänä IRU), jonka kotipaikka on Geneve. Käyttäjille ne toimittavat sopimuspuolten viranomaisten tätä tarkoitusta varten valtuuttamat kunkin valtion takaajayhdistykset. TIR-carnet't antaa lähtömaan takaajayhdistys, ja annetun takauksen turvaavat IRU ja Sveitsiin sijoittautunut vakuutusyhtiöiden pooli.

8 TIR-yleissopimuksen 8 artiklassa määrätään seuraavaa:

"1. Takaajayhdistys sitoutuu maksamaan suoritettaviksi erääntyvät tuonti- tai vientitullit ja -verot mahdollisine korkoineen sen maan tullilakien ja -määräysten mukaan, jossa väärinkäytös on havaittu TIR-kuljetuksen yhteydessä. Se on velvollinen maksamaan tällaiset määrät yhteisvastuullisesti niiden henkilöiden kanssa, jotka ovat vastuussa edellä mainituista maksuista.

2. Milloin sopimuspuolen lainsäädännössä ja määräyksissä ei määrätä tuonti- tai vientitullien ja -verojen maksamista edellä 1 kappaleessa tarkoitetuissa tapauksissa, takaajayhdistyksen tulee sitoutua suorittamaan samoin ehdoin tuonti- tai vientitulleja ja -veroja vastaava määrä sekä mahdolliset viivästyskorot.

3. Jokaisen sopimuspuolen tulee määrätä TIR-carnet'n osalta se enimmäismäärä, joka takaajayhdistykseltä voidaan vaatia edellä olevien 1 ja 2 kappaleen määräysten nojalla.

4. Takaajayhdistyksen vastuu sen maan tulliviranomaisille, jossa lähtötullitoimipaikka sijaitsee, alkaa siitä hetkestä, jolloin TIR-carnet hyväksytään tullitoimipaikassa. Seuraavissa maissa, joiden kautta tavarat kuljetetaan TIR-menettelyn nojalla, vastuu alkaa siitä ajankohdasta, jona tavarat tuodaan maahan – –.

5. Takaajayhdistyksen vastuu ei ulotu yksinomaan sellaisiin tavaroihin, jotka on lueteltu TIR-carnet'ssa, vaan myös tavaroihin, joita TIR-carnet'ssa mainitsematta säilytetään maantiekulkuneuvon sinetillä suljetussa osassa tai sinetöidyssä kontissa. Vastuu ei ulotu muihin tavaroihin.

6. Tämän artiklan 1 ja 2 kappaleessa tarkoitettujen tullien ja verojen määräämistä varten oletetaan TIR-carnet'hen merkittyjen, tavaroita koskevien tietojen olevan oikeita, ellei muita todisteita esitetä.

7. Kun tämän artiklan 1 ja 2 kappaleessa mainitut määrät erääntyvät suoritettaviksi, asianomaisten viranomaisten tulee mahdollisuuksien mukaan vaatia maksua korvausvelvolliselta henkilöltä tai henkilöiltä ennen takaajayhdistykselle esitettävää vaatimusta."

9 TIR-yleissopimuksen 11 artiklassa määrätään seuraavaa:

"1. Jos TIR-carnet'ta ei ole lähtöleimattu tai jos se on lähtöleimattu varauksin, ei asianomaisilla viranomaisilla ole oikeutta vaatia takaajayhdistykseltä 8 artiklan 1 ja 2 kappaleessa mainittujen määrien suorittamista, elleivät viranomaiset yhden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona ne ovat hyväksyneet TIR-carnet'n, ole kirjallisesti ilmoittaneet yhdistykselle, ettei lähtöleimausta ole suoritettu tai että se on tehty varauksin. Samaa määräystä on noudatettava, kun lähtöleimaustodistus on saatu väärällä tai petollisella tavalla, paitsi että määräaika tällöin on kaksi vuotta.

2. Edellä 8 artiklan 1 ja 2 kappaleessa tarkoitettujen maksujen suorittamista koskeva vaatimus on esitettävä takaajayhdistykselle aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona yhdistys on saanut ilmoituksen siitä, ettei carnet'ta ole lähtöleimattu tai että se on leimattu varauksin tahi että se on saatu väärällä tai petollisella tavalla, kuitenkin viimeistään kahden vuoden kuluttua mainitusta päivästä. Kuitenkin täytyy sellaisissa tapauksissa, jotka edellä mainitun kahden vuoden määräajan kuluessa tulevat oikeuskäsittelyn alaisiksi, maksuvaatimus tehdä yhden vuoden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin tuomioistuimen päätös on saanut lainvoiman.

3. Takaajayhdistyksellä on vaadittujen määrien suorittamista varten kolmen kuukauden määräaika siitä päivästä lukien, jolloin maksuvaatimus esitettiin. Yhdistys saa suorittamansa määrät takaisin, jos se tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla osoittaa maksuvaatimuksen jälkeisen kahden vuoden kuluessa, ettei kyseisessä kuljetuksessa ole tapahtunut väärinkäytöstä."

Yhteisön tullilainsäädäntö

10 Tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1; jäljempänä soveltamisasetus), jota sovelletaan 1.1.1994 lähtien, 451 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Kun tavaran kuljetus yhteisön tullialueen paikasta toiseen on [yhteisön tullikoodeksin] 91 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdan sekä 163 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti suoritettava:

– TIR-carnet'lla tapahtuvassa tavaroiden kansainvälisessä kuljetusmenettelyssä (TIR-yleissopimus),

– ATA-carnet'lla (ATA-yleissopimus),

yhteisön tullialuetta on TIR- tai ATA-carnet'n käyttöä tähän kuljetukseen koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen kannalta pidettävä yhtenä alueena.

_ _"

11 Soveltamisasetuksen 454 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tätä artiklaa sovelletaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta TIR-yleissopimuksen ja ATA-yleissopimuksen erityisten, takaajayhdistysten vastuuta TIR-carnet'ta tai ATA-carnet'ta käytettäessä koskevien säännösten soveltamista.

2. Jos TIR-carnet'lla suoritettavan kuljetuksen tai ATA-carnet'lla suoritettavan passituksen aikana tai johdosta todetaan, että tietyssä jäsenvaltiossa on tapahtunut rikkomus tai säännönvastaisuus, tämän jäsenvaltion on perittävä takaisin mahdollisesti kannettavat tullit ja muut maksut yhteisön tai kansallisten säännösten mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta rangaistussäännösten soveltamista.

3. Jollei ole mahdollista määrittää aluetta, jolla rikkomus tai säännönvastaisuus on tapahtunut, sitä on pidettävä siinä jäsenvaltiossa tapahtuneena, jossa se on todettu, jollei 455 artiklan 1 kohdassa säädetyssä määräajassa esitetä tulliviranomaisten hyväksymällä tavalla todisteita toiminnon säännönmukaisesta suorittamisesta tai paikasta, jossa rikkomus taikka säännönvastaisuus on tosiasiallisesti tapahtunut.

– –"

12 Saman soveltamisasetuksen 455 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jos TIR-carnet'lla suoritettavan kuljetuksen tai ATA-carnet'lla suoritettavan passituksen aikana tai johdosta todetaan, että rikkomus tai säännönvastaisuus on tapahtunut, tulliviranomaisten on ilmoitettava siitä TIR-carnet'n tai ATA-carnet'n haltijalle ja takaajayhdistykselle, tapauksen mukaan, TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 1 kohdassa tai ATA-yleissopimuksen 6 artiklan 4 kohdassa määrätyssä määräajassa.

2. Todiste TIR-carnet'lla tai ATA-carnet'lla suoritettavan toiminnon 454 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetusta säännönmukaisuudesta on esitettävä tapauksen mukaan TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 2 kohdassa tai ATA-yleissopimuksen 7 artiklan 1 ja 2 kohdassa määrätyssä määräajassa."

13 Ajanjaksona 1.1.1992–31.12.1993 sovellettiin yhtäältä TIR-carnet'iden ja ATA-carnet'iden käytöstä passitusasiakirjoina yhteisössä 21 päivänä maaliskuuta 1991 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 719/91 (EYVL L 78, s. 6), 10 artiklan 1 ja 2 kohtaa, joiden sanamuoto on olennaisilta osin samansisältöinen kuin soveltamisasetuksen 454 artiklan 1 ja 2 kohdan, ja toisaalta asetuksen N:o 719/91 soveltamista koskevista säännöksistä 12 päivänä kesäkuuta 1991 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1593/91 (EYVL L 148, s. 11) 2 artiklan 1 ja 2 kohtaa, jotka ovat samansisältöisiä kuin soveltamisasetuksen 455 artiklan 1 ja 2 kohta.

14 Soveltamisasetuksen 457 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Kun lähetys saapuu yhteisön tullialueelle tai alkaa yhteisön tullialueella sijaitsevassa lähtötoimipaikassa TIR-yleissopimuksen 8 artiklan 4 kohtaa sovellettaessa, takaaja-

yhdistyksen on tultava vastuuseen tai oltava vastuussa tulliviranomaisille jokaisessa jäsenvaltiossa, jonka alueella TIR-lähetystä kuljetetaan paikkaan, jossa se poistuu yhteisön tullialueelta, tai tällä alueella sijaitsevaan määrätoimipaikkaan."

Yhteisöjen omia varoja koskeva järjestelmä

15 Asetuksen N:o 1552/89 I osastossa, jonka otsikko on "Yleiset säännökset" olevassa 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tätä asetusta sovellettaessa katsotaan, että päätöksen 88/376/ETY, Euratom 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuihin omiin varoihin kuuluva maksu on todettu, kun jäsenvaltion toimivaltainen yksikkö on toimittanut maksuvelvolliselle tiedon hänen maksettavakseen kuuluvasta määrästä. Tiedonanto tehdään, kun velallinen tunnetaan ja kun toimivaltaiset hallintoviranomaiset voivat kaikkia asiaa koskevia yhteisön säännöksiä ja määräyksiä noudattaen laskea maksun määrän.

– –"

16 Tätä säännöstä on muutettu 14.7.1996 lähtien 8.7.1996 annetulla neuvoston asetuksella (Euratom, EY) N:o 1355/96 (EYVL L 175, s. 3), jonka sisältö on otettu asetuksen N:o 1150/2000 2 artiklaan, joka kuuluu seuraavasti:

"1. Tätä asetusta sovellettaessa yhteisöille kuuluvaa maksua päätöksen 94/728/EY, Euratom 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuista omista varoista pidetään todettuna, kun tullilainsäädännössä säädetyt edellytykset maksun määrän merkitsemisestä kirjanpitoon ja sen tiedoksiannosta maksuvelvolliselle on täytetty.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun toteamisen päivämäärä on tullilainsäädännössä säädetyn kirjanpitoon merkitsemisen päivämäärä.

_ _"

17 Asetuksen N:o 1552/89 II osastossa, jonka otsikkona on "Omien varojen tilinpito", olevan 6 artiklan 1 kohdassa ja 2 kohdan a ja b alakohdassa (joista on tullut asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan 1 kohta ja 3 kohdan a ja b alakohta), säädetään seuraavaa:

"1. Omia varoja koskeva kirjanpito hoidetaan kunkin jäsenvaltion valtiovarainhallinnossa tai kunkin jäsenvaltion nimeämässä laitoksessa, ja se jaotellaan varojen luonteen mukaisesti.

2. a) Maksut, jotka on todettu 2 artiklan mukaisesti, otetaan [yleisesti A-kirjanpidoksi kutsuttuun] kirjanpitoon viimeistään maksun toteamiskuuta seuraavan toisen kuukauden 19 päivän jälkeisenä ensimmäisenä työpäivänä, jollei tämän kohdan b alakohdasta muuta johdu.

b) Maksut, jotka on todettu ja joita ei ole otettu a alakohdassa tarkoitettuun kirjanpitoon, koska niitä ei ole vielä peritty ja minkäänlaista vakuutta ei ole toimitettu, otetaan erilliseen [yleisesti B-kirjanpidoksi kutsuttuun] kirjanpitoon a alakohdassa säädetyssä määräajassa. Jäsenvaltiot voivat menetellä samalla tavoin, kun todetuista, takuiden kattamista maksuista syntyy erimielisyyttä ja niihin saattaa riita-asian käsittelyn vuoksi kohdistua vaihteluja."

18 Asetusten N:o 1552/89 ja N:o 1150/2000 9 artiklassa, joka kuuluu III osastoon, jonka otsikko on "Omien varojen käyttöön asettaminen", säädetään seuraavaa:

"1. Kunkin jäsenvaltion on hyvitettävä omat varat 10 artiklassa määriteltyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti tilille, joka on avattu tätä tarkoitusta varten komission nimissä kyseisen jäsenvaltion valtiovarainhallinnossa tai sen nimeämässä laitoksessa.

Tämän tilin pitäminen on maksutonta.

2. Komissio muuntaa kirjatut summat ja ottaa ne kirjanpitoonsa euroina – –."

19 Asetuksen N:o 1552/89 ja asetuksen N:o 1150/2000 samaan III osastoon kuuluvan 10 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Sen jälkeen, kun [päätöksen 88/376 2 artiklan 3 kohdassa ja päätöksen 94/728 2 artiklan 1 kohdan a ja b kohdassa] tarkoitetuista omista varoista on vähennetty kymmenen prosenttia perimiskuluihin [kyseisten päätösten] 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ne tuloutetaan viimeistään sitä kuukautta, jona maksu on tämän asetuksen 2 artiklan mukaisesti todettu, seuraavan toisen kuukauden 19 päivää seuraavana ensimmäisenä työpäivänä.

Ne maksut, jotka on otettu [B-kirjanpitoon 6 artiklan 2 kohdan b alakohdan ja 6 artiklan 3 kohdan b alakohdan] mukaisesti, on kuitenkin tuloutettava viimeistään sitä kuukautta, jona maksut on peritty, seuraavan toisen kuukauden 19 päivää seuraavana ensimmäisenä työpäivänä."

20 Asetusten N:o 1552/89 ja N:o 1150/2000 11 artiklassa, joka sekin kuuluu III osastoon, säädetään seuraavaa:

"Asianomaisen jäsenvaltion on maksettava kaikista 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle tilille tehtävien tuloutusten viivästyksistä korkoa, jonka korkokanta on kyseisen jäsenvaltion rahamarkkinoilla eräpäivänä lyhyen aikavälin rahoitukseen sovellettava korkokanta kahdella pisteellä korotettuna. Korkokantaan lisätään 0,25 pistettä kutakin viivästyskuukautta kohden. Korotettua korkokantaa sovelletaan koko viivästyksen ajalta."

21 Samojen asetusten VII osastossa, jonka otsikkona on "Tarkastusta koskevat säännökset", olevassa 17 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 artiklan mukaisesti todettuja maksuja vastaavat määrät asetetaan komission käytettäviksi tämän asetuksen mukaisesti.

2. Jäsenvaltiot saavat vapautuksen todettuja maksuja vastaavien määrien asettamisesta komission käyttöön ainoastaan, jollei perintää ole voitu toteuttaa ylivoimaisen esteen vuoksi. Lisäksi jäsenvaltioiden ei tarvitse asettaa kyseisiä määriä komission käytettäviksi yksittäistapauksissa, kun kaikkien kyseessä olevaan tapaukseen liittyvien asianmukaisten tietojen tarkemmassa tarkastuksessa osoittautuu, että jäsenvaltioista riippumattomista syistä on täysin mahdotonta toteuttaa perintä. – –"

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

22 Komission virkamiehet suorittivat Belgiassa perinteisiä omia varoja koskevan tarkastuksen 18.–22.11.1996 ja 1.–5.12.1997. Niihin liittyvistä tarkastuskertomuksista käy ilmi, että passitusjärjestelmässä oli todettu omien varojen toteamista, kirjaamista ja käyttöön asettamista koskevia sekä TIR-järjestelmän soveltamiseen liittyviä väärinkäytöksiä. Nämä väärinkäytökset johtuivat omien varojen puuttuvista tai myöhästyneistä maksuista komissiolle ja perustuivat asetuksen N:o 1552/89 6 artiklan 2 kohdassa säädettyjen kirjanpitosääntöjen noudattamatta jättämiseen.

23 Komissio ilmoitti 12.5.1999 päivätyllä kirjeellä uudelleen Belgian viranomaisille tarkastuskertomuksessa vuoden 1996 tarkastuksen osalta mainituista väärinkäytöksistä. Vuoden 1997 tarkastuksen osalta komissio totesi, että Belgian viranomaiset eivät olleet vieneet kirjanpitoon yhtään tuloutusta niiden asiakirjojen osalta, jotka oli otettu tarkastuskertomuksen taulukoihin 1 ja 2 siltä osin kuin kyse oli selvittämättömien TIR-carnet'iden todetuista maksuista, joille oli vakuus ja joita ei ollut riitautettu. Kyseiset maksut oli merkitty B-kirjanpitoon komission tarkastuksen jälkeen sillä perusteella, että takaajayhdistys oli riitauttanut sille esitetyt vaatimukset.

24 Koska komissio katsoi, että maksuvelvollinen ei ollut riitauttanut mainittuja velkoja, se vaati 2.2.2000 päivätyssä kirjeessä, että edellä mainitut määrät viedään A-kirjanpitoon. Lisäksi Belgian viranomaisia vaadittiin toimittamaan luettelo kaikista ajalla 1.1.1995–1.12.1997 selvittämättömistä TIR-carnet'ista sekä tiedot niiden toteamisesta ja kirjaamisesta. Niitä vaadittiin myös viran puolesta viemään A-kirjanpitoon kaikki määrät, joille oli vakuus ja joita ei ollut riitautettu.

25 Belgian viranomaiset kiistivät 12.2.2001 päivätyssä, vuoden 1996 tarkastusta koskevassa ja 31.5.2000 päivätyssä, vuoden 1997 tarkastusta koskevassa vastauksessaan komission väitteet.

26 Koska komissio ei ollut vakuuttunut Belgian kuningaskunnan esittämistä argumenteista, se lähetti kyseiselle jäsenvaltiolle 23.10.2001 päivätyn virallisen huomautuksen, jossa se uudisti kantansa ja kehotti Belgian viranomaisia esittämään huomautuksensa tältä osin. Belgian viranomaiset antoivat vastauksensa 17.1.2002 päivätyssä kirjeessä ja kiistivät uudelleen komission esittämät väitteet.

27 Koska mainittu toimielin ei ollut tyytyväinen kyseiseen vastaukseen, se lähetti 26.6.2002 Belgian kuningaskunnalle perustellun lausunnon. Belgian kuningaskuntaa kehotettiin toteuttamaan lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa lausunnon vastaanottamisesta lukien. Belgian viranomaiset antoivat vastauksensa 6.9.2002 päivätyssä kirjeessä, jossa ne uudistivat kantansa.

28 Komissio päätti tässä tilanteessa nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

29 Belgian kuningaskunta väittää ensinnäkin, ettei komissio voi tässä oikeudenkäyntimenettelyssä vedota kanneperusteisiin, jotka perustuvat asetuksen N:o 1150/2000 sellaisten säännösten rikkomiseen, jotka perustuvat itse asetukseen N:o 1552/89, sellaisena kuin se on muutettuna 14.7.1996 lähtien sovelletulla asetuksella N:o 1355/96. Tällaisten kanneperusteiden tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat siltä osin kuin ne eivät perustu asetuksen N:o 1552/89 alkuperäisen version säännöksiin, joita sovellettiin nyt esillä olevassa asiassa kyseessä oleviin tosiseikkoihin, koska kaikkia kyseessä olevia TIR carnet'ita koskevat maksukehotukset ovat peräisin ajalta ennen 14.7.1996.

30 Toiseksi kanteella ei Belgian kuningaskunnan mukaan ole enää kohdetta, ja siten sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat sikäli kuin se koskee määrien myöhästynyttä tulouttamista B-kirjanpitoon. Tulouttaminen on Belgian kuningaskunnan mukaan nimittäin suoritettu heti komission tarkastuskertomusta koskevan ilmoituksen jälkeen, eli ennen perustellun lausunnon lähettämistä. Yhden tällaisen tuloutuksen puuttuminen ei näin ollen voi enää olla jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen kohteena.

31 Ensimmäisen tutkimatta jättämistä koskevan perusteen osalta komissio väittää, että edellytykset tullivelkaa koskevan oikeuden perustamiseksi yhteisöille ovat pysyneet samoina ennen asetuksella N:o 1150/2000 toteutettua kodifiointia ja sen jälkeen, koska asetuksen N:o 1552/89 säännökset, sellaisina kuin ne ovat muutettuina asetuksella N:o 1355/96, eivät vaikuta tässä asiassa kyseessä oleviin säännöksiin. Komissio toteaa lisäksi, että Belgian kuningaskunnalla, joka myöntää, että asetuksen N:o 1150/2000 2 artiklassa säädetään neljästä asetuksen N:o 1552/89 2 artiklassa säädettyjen edellytysten kanssa identtisestä edellytyksestä, on sama näkemys asiasta. Ensimmäinen kanteen tutkimatta jättämistä koskeva peruste on näin ollen perusteeton.

32 Kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten väitetyn osittaisen puuttumisen osalta, siltä osin kuin on kyse määrien myöhästyneestä viennistä B-kirjanpitoon, komissio muistuttaa, että suurimmassa osassa tarkoitetuista 33 tapauksesta Belgian viranomaiset eivät olleet marraskuussa vuonna 1996 suoritetun tarkastuksen aikana tulouttaneet B-kirjanpitoon mitään A-kirjanpidosta puhumattakaan. Riidanalaiset määrät oli viety B-kirjanpitoon vasta joulukuussa 1997. Kun otetaan huomioon, että Belgian kuningaskunta kieltäytyy esittämästä muita samanlaisia asiakirjoja, komission mukaan ei voida sulkea pois sitä, että on olemassa muitakin tapauksia, joissa kirjanpitoon tulouttamista ei ollut tapahtunut. Lisäksi virheellisessä tulouttamisessa B-kirjanpitoon A-kirjanpitoon tehtävän sijasta oli kyse myöhästyneestä kirjaamisesta, joten viivästyskorot tulivat maksettaviksi.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

33 Ensimmäisen tutkimatta jättämistä koskevan perusteen osalta on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan EY 226 artiklan mukaisesti nostetun kanteen ollessa kyseessä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä on arvioitava sellaisen yhteisön lainsäädännön perusteella, joka oli voimassa komission kyseiselle jäsenvaltiolle perustellun lausunnon noudattamista varten asettaman määräajan päättyessä (ks. mm. asia C-61/94, komissio v. Saksa, tuomio 10.9.1996, Kok. 1996, s. I-3989, 42 kohta ja asia C-365/97, komissio v. Italia, tuomio 9.11.1999, Kok. 1999, s. I-7773, 32 kohta).

34 Vaikka kannekirjelmässä ei lähtökohtaisesti voida vaatia jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamista laajemmin kuin perustellun lausunnon lausunto-osassa ja virallisessa huomautuksessa, on kuitenkin niin, että jos yhteisön oikeus muuttuu oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn aikana, komissiolla on oikeus vaatia sellaisten jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamista, jotka perustuvat yhteisön toimen alkuperäiseen mutta myöhemmin muutettuun tai kumottuun versioon, jos kyseisen version mukaiset velvoitteet on sisällytetty myös uusiin säännöksiin tai määräyksiin. Kanteen kohdetta ei sen sijaan pidä laajentaa sellaisiin uusista säännöksistä tai määräyksistä johtuviin velvoitteisiin, joita vastaavia velvoitteita ei ole kyseisen toimen alkuperäisessä versiossa, sillä muutoin rikotaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn sääntöjenmukaisuutta koskevia olennaisia menettelymääräyksiä (ks. vastaavasti asia C-363/00, komissio v. Italia, tuomio 12.6.2003, Kok. 2003, s. I-5767, 22 kohta).

35 Näin ollen komission vaatimus sen toteamiseksi, ettei Belgian kuningaskunta ole noudattanut sille asetuksen N:o 1150/2000 6, 9, 10 ja 11 artiklan nojalla kuuluvia velvollisuuksia, otetaan tutkittavaksi.

36 Toisen tutkimatta jättämistä koskevan perusteen osalta on todettava, että velvollisuus todeta yhteisön omat varat, velvollisuus tulouttaa ne komission tileihin määräajassa ja lopuksi velvollisuus maksaa viivästyskorot ovat erottamattomasti kytköksissä toisiinsa (ks. mm. asia C-96/89, komissio v. Alankomaat, tuomio 16.5.1991, Kok. 1991, s. I-2461, 38 kohta).

37 Niinpä siinä tapauksessa, että komission väite virheellisestä tullivelan viemisestä tileihin ja vastaavien yhteisön omien varojen myöhästyneestä käyttöön asettamisesta on perusteltu, ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että kaikkia laiminlyönnin seurauksia ei ole poistettu perustellussa lausunnossa asetetun määräajan umpeuduttua, erityisesti mitä tulee viivästyskorkojen maksuun asetuksen N:o 1150/2000 mukaisesti. Tämän vuoksi on yhä olemassa intressi siihen, että mahdollinen laiminlyönti todetaan (ks. vastaavasti asia C-104/02, komissio v. Saksa, tuomio 14.4.2005, Kok. 2005, s. I-2689, 45 ja 46 kohta).

38 Lisäksi, kuten yhteisöjen tuomioistuin on muistuttanut edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Italia annetun tuomion 47 kohdassa, se, että jäsenvaltio ei noudata yhteisön oikeuden tietyn oikeussäännön mukaista velvoitetta, merkitsee jo sinänsä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä, eikä sillä seikalla, ettei tästä laiminlyönnistä ole aiheutunut negatiivisia seurauksia, ole merkitystä, kuten ei myöskään sillä seikalla, että kysymyksessä olevalle jäsenvaltiolle ei ole koitunut hyötyä.

39 Näin ollen tämäkin peruste on hylättävä.

Pääasia

Ensimmäinen kanneperuste, joka perustuu väärinkäytöksiin tiettyjen TIR-carnet'iden käsittelyssä, kun omia varoja ei ole käsitelty oikein kirjanpidossa eikä maksettu säädetyissä määräajoissa

Asianosaisten lausumat

40 Komissio väittää, että Belgiassa marraskuussa vuonna 1996 ja joulukuussa 1997 suoritettujen tarkastusten johdosta komission virkamiehet havaitsivat omien varojen toteamista, tilinpitoa ja käyttöön asettamista koskevia sekä TIR-järjestelmän soveltamiseen liittyviä väärinkäytöksiä, jotka koskivat toimintoja, joista Belgian tulliviranomaiset vastasivat vuosina 1992–1994.

41 Vuonna 1996 todettujen väärinkäytösten osalta 33 selvittämättömästä TIR-menettelystä 20 tapauksessa Belgian viranomaiset olivat komission mukaan tulouttaneet todetut maksut B-kirjanpitoon vasta vuoden kuluttua komission virkamiesten suorittamasta tarkastuksesta. Lisäksi kahdessa tapauksessa tullivelka oli vanhentunut, koska tulliviranomaiset eivät olleet asetetuissa määräajoissa tehneet vaadittuja ilmoituksia, eli TIR-carnet'n selvittämättömyyttä koskevaa ilmoitusta takaajayhdistykselle ja maksupyyntöä maksuvelvolliselle ja/tai takaajayhdistykselle. Näiden kahden tapauksen osalta Belgian viranomaiset olivat hyväksyneet tietyn määrän maksamisen viivästyskorkoineen komission tilille mutta eivät olleet suorittaneet sitä.

42 Komission mukaan muiden tapausten osalta on todettava, että vaikka vuonna 1993 hyväksytyillä TIR-carnet'illa oli vakuus, Belgian viranomaiset olivat tulouttaneet vastaavat määrät A-kirjanpitoon asetuksen N:o 1552/89 6 artiklan 2 kohdan a alakohdassa (josta on tullut asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan a alakohta) säädetyn määräajan jälkeen ja sen jälkeen, kun ne olivat saaneet mainittujen määrien suorituksen takaajayhdistyksiltä elokuussa vuonna 1999. Soveltamisasetuksen 455 artiklan ja TIR-yleissopimuksen 11 artiklan mukaisesti Belgian viranomaisten olisi pitänyt todeta kyseiset omat varat viimeistään 15 kuukauden kuluttua TIR-carnet'n hyväksymisestä ja viedä ne A-kirjanpitoon viimeistään maksun toteamiskuuta seuraavan toisen kuukauden 19. päivän jälkeisenä ensimmäisenä työpäivänä.

43 Mitä tulee lopuksi useisiin kokonaismäärältään 156 miljoonan Belgian frangin (BEF) ylittäviin ja niin ikään taattuihin TIR-carnet'isiin, joita maksuvelvollinen ei ole riitauttanut, Belgian viranomaiset eivät olleet komission mukaan tulouttaneet vastaavia määriä A-kirjanpitoon sen vuoksi, että takaajayhdistystä vastaan aloitettujen pakkotoimien johdosta tämä yhdistys oli hakenut muutosta. Tässä yhteydessä Belgian viranomaisia pyydettiin esittämään yleisemmin kantansa selvittämättömien TIR-carnet'iden kohtelusta tämän tuomion 42 kohdassa mieleen palautettujen edellytysten osalta ja tulouttamaan viran puolesta A-kirjanpitoon yhteisön lainsäädännössä säädetyissä määräajoissa kaikki määrät, joille oli vakuus ja joita ei ollut riitautettu.

44 Vuonna 1997 suoritetun tarkastuksen aikana komission virkamiehet totesivat, että Belgian viranomaiset eivät olleet lainkaan suorittaneet selvittämättömien TIR-carnet'iden osalta kirjauksia kirjanpitoon kertomuksen taulukoissa 1 ja 2 mainituissa asioissa, vaikka kyse oli todetuista määristä, joille oli vakuus ja joita maksuvelvollinen ei ollut riitauttanut. Tämän tarkastuksen jälkeen Belgian viranomaiset olivat tulouttaneet mainitut määrät B-kirjanpitoon vedoten takaajayhdistyksen sille osoitetuista vaatimuksista nostamaan kanteeseen.

45 Vastauskirjelmässään komissio täsmentää, että nyt esillä olevan oikeudenkäyntimenettelyn yhteydessä se moittii Belgian kuningaskuntaa sitä, että tämä on todennut maksut vasta vuoden kuluttua komission suorittamista tarkastuksista, vaikka kyseisen jäsenvaltion viranomaiset olivat tienneet väärinkäytöksistä hyvinkin ennen mainittuja tarkastuksia; siitä, ettei kyseisiä määriä ollut tuloutettu A-kirjanpitoon ennen asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetyn pakollisen kirjaamista koskevan määräajan päättymistä, vaikka niille oli vakuus eikä niitä ollut riitautettu; siitä, ettei kyseisiä määriä ollut saman asetuksen 9 artiklan ja 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti maksettu komissiolle; siitä, että mainittujen viranomaisten myöntämissä kahdessa rikkomistapauksessa vastaavaa määrää ei ollut maksettu, ja siitä, että komissiolle ei ollut annettu muita vastaavia asiakirjoja koskevia tietoja.

46 Komissio torjuu Belgian hallituksen väärinkäytösten ja kyseisten kahden tarkastuksen aikana havaittujen myöhästyneiden tuloutusten osalta esittämät selitykset. Nämä myöhästymiset ylittivät huomattavasti asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan 3 kohdassa säädetyt määräajat sekä A-kirjanpitoon että B-kirjanpitoon tehtävän tulouttamisen osalta. A-kirjanpitoon tehtävän tulouttamisen myöhästymisen seurauksena oli kyseessä olevien omien varojen viivästynyt käyttöön asettaminen ja sen vuoksi oli maksettava viivästyskorkoa.

47 Belgian viranomaisten väitettä, jonka mukaan sillä, että tullivelan riitauttamiselle ei ole säädetty määräaikaa yhteisön eikä Belgian oikeudessa, voitiin perustella mahdollisuutta riitauttamiseen asetuksessa N:o 1150/2000 tämän velan kirjanpitoon viennille säädetyn määräajan päätyttyä, ei voida komission mukaan hyväksyä.

Tällaisesta perustelusta nimittäin seuraa, että sillä vähennetään olemattomiin kyseisen asetuksen 6 artiklan 3 kohdan sellaista tehokasta vaikutusta, jolla pyritään varmistamaan yhteisöjen omia varoja koskevan järjestelmän moitteeton toiminta. Komission mukaan 11 artiklassa säädettyä viivästyskorkojen maksua koskevaa automaattista seuraamusta voidaan soveltaa heti, kun kyseessä oleva jäsenvaltio ilmaisee viivästyneensä kirjanpitoon tehtävässä tuloutuksessa.

48 Lisäksi pelkkää maksettavien tullien maksamatta jättämistä ei voida tulkita asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetuksi "riitauttamiseksi", koska maksuvelvollinen on voinut laiminlyödä velanmaksun erehdyksen tai unohduksen kaltaisesta muusta syystä. Belgian viranomaiset eivät lisäksi esittäneet mitään sellaista seikkaa, joka tukisi sitä, että todetut tullit oli riitautettu tavalla, joka saattoi johtaa velan kumoamiseen.

49 Sen kysymyksen osalta, onko vuoden 1997 tarkastuksen kohteena olevia tullimaksuja syytä pitää sellaisina, että niille on yleisvakuus, komissio katsoo, että vakuudet riittävät ainakin osittain kattamaan kyseiset velat. Komission mukaan vakuuden laadun perusteella ei tehdä mitään erottelua, joten kyseessä olevat ja vakuudella katetut määrät olisi myös pitänyt merkitä A-kirjanpitoon ja maksaa komissiolle säädetyssä määräajassa.

50 Komissio kieltäytyy myös katsomasta, että pelkällä takaajayhdistysten suorittamalla riitauttamisella voitaisiin perustella kyseisten maksujen tulouttamista B-kirjanpitoon. Vuoden 1996 tarkastusta koskevassa kertomuksessa mainittujen TIR-asiakirjojen osalta asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan b alakohdassa luetellut edellytykset eivät täyttyneet niiden TIR-carnet'iden osalta, joita koskevat tullimaksut Belgian viranomaiset maksoivat tällä välin, eivätkä niiden TIR-carnet'iden osalta, jotka on yhä tuloutettu B-kirjanpitoon. Tämä pätee samoin tiettyyn joukkoon vuoden 1997 joulukuun tarkastusta koskevassa kertomuksessa tarkoitettuja TIR-asiakirjoja. Jokaisessa näistä tapauksista Belgian viranomaisten

olisi soveltamisasetuksen 455 artiklan ja TIR-yleissopimuksen 11 artiklan mukaisesti pitänyt todeta käytettävissä olevat omat varat viimeistään 15 (12 + 3) kuukauden kuluttua kyseisten TIR-carnet'iden hyväksymisestä ja tulouttaa ne määräajassa A-kirjanpitoon, koska kyse oli määristä, joille oli vakuus ja joita maksuvelvollinen ei ollut riitauttanut.

51 Komission mukaan takaajayhdistyksen riitauttaminen koski ensisijaisesti velkojen vastattavaksi ottamista eikä niiden pätevyyttä. Missään tapauksessa tällainen riitauttaminen ei voi komission mukaan olla ratkaiseva nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, koska se tapahtui sen päivämäärän jälkeen, jolloin kyseiset tullimaksut olisi pitänyt kirjata A-kirjanpitoon ja asettaa komission käytettäviksi.

52 Belgian hallitus tyytyy komission mukaan muistuttamaan eri mahdollisuuksista, eikä se tuo esille sitä syytä tai niitä syitä, jotka koskivat vakuuden antajan suorittamaa velkojen riitauttamista, vaikka mainittujen syiden esittämistä koskeva todistustaakka on kyseisen jäsenvaltion viranomaisilla. Komission mukaan tietyissä tapauksissa takaajayhdistys oli suorittanut saatavien riitauttamisen nostamalla kanteen vasta kuukausia tai jopa vuoden kuluttua maksukehotuksen lähettämisestä. Komissio muistuttaa, että sellaiset määrät, joille oli TIR-takaus ja joita ei ollut riitautettu, olisi pitänyt kirjata A-kirjanpitoon ja siten maksaa komissiolle hyvissä ajoin ennen kuin vakuutusyhtiöiden pooli irtisanoi jälleenvakuutussopimuksen.

53 Vuoden 1996 tarkastuksessa tutkituista asiakirjoista ilmenevien saatavien osalta komissio väittää, että ratkaiseva on se päivämäärä, jolloin TIR-menettely alkoi ja jolloin takaus annettiin. Kun otetaan huomioon, että päivänä, jolloin kyseiset maksut oli asetettava komission käyttöön, näitä asiakirjoja ei ollut millään tavalla riitautettu, kyseiset määrät olisi pitänyt tulouttaa A-kirjanpitoon. Se seikka, että mainitut asiakirjat oli esitetty uudestaan IRU:n vakuutusyhtiöiden poolia vastaan käynnistämässä välimiesmenettelyssä, ei muuttanut mitenkään näiden saatavien riidatonta

luonnetta niiden perimishetkellä. Vuoden 1997 tarkastuksessa tutkituista asiakirjoista ilmenevien saatavien osalta ei voida vedota vakuutussopimuksen purkamiseen vakuutusyhtiöiden poolin taholta, koska kaikille kyseisille asiakirjoille oli TIR-järjestelmässä annettu takaus ja koska jälleenvakuutussopimuksen irtisanominen ei vaikuttanut tähän takaukseen.

54 Komission mukaan asetuksessa N:o 1150/2000 ei tehdä eroa "todellisten vakuuksien", "epätodellisten vakuuksien", "henkilövakuuksien" ja "esinevakuuksien" välillä. Jäsenvaltioilla on vapaus määrittää, minkä tyyppisiä vakuuksia ne vaativat, ainoan edellytyksen ollessa se, että tämä vakuus on tehokas ja riittävä, koska sen puuttuessa seurauksista vastaa jäsenvaltio eikä yhteisö.

55 Komissio täsmentää, että asetuksen N:o 1150/2000 10 artiklassa tarkoitettujen omien varojen tulouttaminen on erottamattomasti yhteydessä niiden toteamiseen, joka ei edellytä sitä, että kyseessä olevat määrät on kannettu, vaan se edellyttää yksinkertaisesti sitä, että ne on otettu kirjanpitoon. Velvollisuus tulouttaa määrät kirjanpitoon on olemassa huolimatta siitä, etteivät nämä valtiot ole perineet kyseessä olevia varoja.

56 Komissio toteaa lopuksi, että Belgian viranomaiset näyttävät väittävän, että kyseessä olevat 72 asiakirjaa koskivat petoksia. Sillä on kuitenkin hallussaan tietoja ainoastaan 33 tapauksesta, jotka olivat vuoden 1996 tarkastusta koskevan kertomuksen kohteena. Komission mukaan se pyysi Belgian viranomaisia asettamaan kaikkien muiden samanlaisten tapausten osalta kyseiset määrät käytettäviksi. Belgian viranomaiset eivät suoritettujen tarkastusten aikana toimittaneet kaikkia vaadittavia tietoja ja laiminlöivät siten lojaalia yhteistyötä koskevan velvollisuutensa.

57 Belgian viranomaiset ovat komission mukaan niin ikään väittäneet, että ne eivät halunneet vaarantaa petoksiin liittyvää rikostutkintaa perimiskanteen nostamisella. Mainitut viranomaiset yrittävät siten TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 1 kohdan

nojalla perustella sitä, että selvittämättömyyttä koskevan ilmoituksen perusteella sovellettiin aina kahden vuoden pidennettyä määräaikaa. Kuitenkin 33 tarkastetun asiakirjan osalta 31 tapauksessa Belgian viranomaiset olivat antaneet takaajayhdistykselle ilmoituksen jo paljon lyhyemmässä ajassa, joka oli ollut yhdestä päivästä joihinkin kuukausiin. Komission mukaan lisäksi väitetyllä halulla olla vaikuttamatta rikostutkintaan ei voida perustella Belgian viranomaisten pitkittynyttä toimimattomuutta perinnässä TIR-carnet'n haltijaan tai takaajayhdistykseen nähden. Kahden vuoden määräaika, johon Belgian viranomaiset viittaavat, suosii ainoastaan takaajayhdistystä, joka voi tällaisen pidennetyn määräajan kuluessa esittää näyttöä TIR-kuljetuksen sääntöjenmukaisuudesta, vaikka maksuvelvolliseen nähden sovelletaan yhden vuoden määräaikaa.

58 Belgian kuningaskunnan mukaan nyt käsiteltävänä olevan oikeudenkäyntiasian taustalla on rakenteellinen kriisi, jonka TIR-carnet'illa katettu kuljetusjärjestelmä koki vuosina 1995–1997 sen johdosta, että kansainvälinen vakuutusyhtiöiden pooli oli irtisanonut IRU:n ja takaajayhdistysten kanssa tehdyn vakuutussopimuksen vuoden 1994 lopussa ja oli kieltäytynyt kyseisestä päivämäärästä lähtien maksamasta ennen vuoden 1994 loppua syntyneitä tullivelkoja. Kaikki kyseiset asiakirjat oli esitetty uudestaan IRU:n vakuutusyhtiöiden poolia vastaan käynnistämässä välimiesmenettelyssä maksettavina olevien summien saamiseksi oikeusteitse. Välimiestuomioistuin oli ratkaissut kolmasosan noin 3 000 tapauksesta vakuutusyhtiöiden poolin hyväksi, koska pooli ei ollut enää vastuussa ennen vuoden 1994 loppua syntyneiden tullivelkojen maksamisesta. IRU valitti tästä.

59 Belgian tulliviranomaisten hyväksymien selvittämättömien TIR-carnet'iden osalta vapaaehtoisen maksun saaminen maksuvelvolliselta tai takaajayhdistykseltä ei ollut Belgian kuningaskunnan mukaan mahdollista, koska tämä viimeksi mainittu oli vastustanut kaikkia TIR-carnet'sta johtuvia saatavia. Koska tämä tilanne saattoi johtaa saatavan määrän muutoksiin, Belgian hallituksen mukaan riidanalaisten määrien tulouttaminen B-kirjanpitoon oli yhteisön lainsäädännön mukaista.

60 Lukuun ottamatta kahta TIR-carnet'ta, joiden osalta Belgian kuningaskunta hyväksyi myöhässä esitetyn maksupyynnön, komissio ei ole Belgian kuningaskunnan mukaan

väittänyt, että saatavan toteaminen ei ollut tapahtunut asetuksen N:o 1552/89 2 artiklan mukaisesti. Välttämättömät edellytykset tälle toteamiselle täyttyivät vasta siitä päivästä lähtien, jolloin takaajayhdistystä kehotettiin maksamaan. Toisin kuin komissio, Belgian kuningaskunta väittää, että TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 1 ja 2 kohdassa määritetään selvästi, että jäsenvaltion on lähetettävä maksupyyntönsä takaajayhdistykselle viimeistään kolmen (1 + 2) vuoden kuluttua TIR-carnet'n hyväksymisestä, ellei kyse ole, kuten tässä asiassa, vilpillisellä tai sääntöjenvastaisella tavalla saadusta selvityksestä, jolloin enimmäisaika on 4 (2 + 2) vuotta. Kaikkien kyseisten TIR-carnet'iden osalta, jotka selvitettiin vilpillisellä tai sääntöjenvastaisella tavalla, saatavan toteaminen, joka suoritettiin lakisääteisessä määräajassa pitkien tutkimusten jälkeen, jotka olivat tarpeen määrien ja maksuvelvollisten henkilöllisyyden määrittämiseksi, tapahtui hetkellä, jolloin aikaisempi vakuutusyhtiöiden pooli ei enää ottanut vastuuta velvoitteistaan.

61 Belgian hallitus on myös sitä mieltä, että yhtäältä A-kirjanpitoon tehtävän tuloutuksen kannalta ei ole riittävää, että vakuus asetetaan riippumatta sen laadusta, ja että toisaalta B-kirjanpitoon tehtävä tuloutus on mahdollinen, vaikka TIR-carnet'n haltija ei muodollisesti riitauta tullivelkaa.

62 Belgian hallitus toteaa, että koska asetuksen N:o 1552/89 6 artiklan 2 kohdan b alakohdan tavoitteena on välttää se, että jäsenvaltion tarvitsisi itse suorittaa tulleja, joita ei ole peritty, kyseisessä säännöksessä tarkoitettu vakuus on oltava realisoitavissa siinä mainitussa määräajassa. Joka tapauksessa perintää koskeva ilmoitus oli lähetetty takaajayhdistykselle ennen vuoden 1996 heinäkuuta, ja kaikkien kyseessä olevien TIR-carnet'iden osalta kyseinen määräaika tullivelan määrän huomioon ottamiseksi omia varoja koskevassa kirjanpidossa päättyi hetkellä, jolloin vakuusyhtiöiden pooli oli jo irtisanonut jälleenvakuutussopimuksen. Näin ollen kyseisten määrien vieminen B-kirjanpitoon oli asianmukaisesti perusteltu tosiasialliseen vakuuden perimiseen asti, mikäli tällainen vakuus on annettu.

63 Joka tapauksessa komission B-kirjanpitoon viennin osalta tekemä erottelu, joka tehdään sen mukaan, riitauttaako maksupyynnön suoraan vastuussa oleva henkilö

vai takaajayhdistys, ei ole Belgian hallituksen mukaan perusteltu. Lisäksi kyseisen toimielimen näkemys, jonka mukaan riitauttamisen on tapahduttava kirjallisesti omien varojen kirjanpitoon viennille säädetyn määräajan kuluessa (toteamiskuuta seuraavan toisen kuukauden 19. päivän jälkeisenä ensimmäisenä päivänä) on vastoin yhteisön oikeutta ja erityisesti asetusta N:o 1552/89 ja TIR-yleissopimusta.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

64 Kuten julkiasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 49–51 kohdassa, kannekirjelmän ensimmäinen kanneperuste jakautuu useisiin osiin. Ensinnäkin kyse on sen toteamisesta, että Belgian viranomaiset jättivät tekemättä säädetyt ilmoitukset siltä osin kuin kyse on kahteen sellaiseen TIR-carnet'hen liittyvästä tullivelasta, joista tässä oikeudenkäynnissä on kyse (ks. tämän tuomion 41 kohta), ja että Belgian kuningaskunta on näin ollen kiistattomasti jättänyt noudattamatta asetuksen N:o 1150/2000 mukaisia velvoitteitaan. Toiseksi yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että kun otetaan huomioon sellaisten omia varoja koskevien tarkastusten tulokset, joita komissio on suorittanut vuosina 1992–1994 hyväksyttyjen TIR-carnet'iden turvin toteutettujen tavarankuljetusten osalta, Belgian kuningaskunta on ainakin tietyissä tapauksissa vienyt sellaisista TIR-carnet'ista, joita ei ole lähtöleimattu sääntöjenmukaisesti, johtuvat omat varat kirjanpitoon myöhässä, ja toisaalta tulouttanut kyseiset omat varat B-kirjanpitoon A-kirjanpidon sijasta, mistä on aiheutunut se, ettei omia varoja ole asetettu komission käyttöön lainkaan tai ne on asetettu sen käyttöön myöhässä. Tältä osin on riidatonta, että vuosina 1992–1994 hyväksyttyihin sellaisiin TIR-carnet'ihin liittyvät saatavien määrät, joista tässä kanteessa on kyse, otettiin B-kirjanpitoon vuoden kuluttua vuosina 1996 ja 1997 suoritettujen tarkastusten jälkeen.

65 Aivan aluksi on todettava, että siltä osin kuin Belgian hallitus myöntää, ettei se tehnyt tullilainsäädännössä säädetyssä määräajassa vaadittavia ilmoituksia, jotka koskivat kahteen nyt esillä olevassa oikeudenkäynnissä tarkoitetuista TIR-carnet'ista

liittyvää velkaa, minkä seurauksena oli tullivelan vanhentuminen ja siten asetuksesta N:o 1150/2000 johtuvien velvoitteiden laiminlyönti, kyseinen ensimmäisen kanneperusteen osa on perusteltu.

– Maksujen myöhästyneeksi väitetty kirjanpitoon vienti

66 Soveltamisasetuksen 454 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jos TIR-carnet'lla suoritettavan kuljetuksen aikana tai johdosta todetaan, että tietyssä jäsenvaltiossa on tapahtunut rikkomus tai sääntöjenvastaisuus, tämän jäsenvaltion on perittävä mahdollisesti kannettavat tullit ja muut maksut yhteisön tai kansallisten säännösten mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta rangaistussäännösten soveltamista. Tässä tapauksessa saman asetuksen 455 artiklan 1 kohdan mukaan tulliviranomaisten on ilmoitettava siitä TIR-carnet'n haltijalle ja takaajayhdistykselle TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 1 kohdassa määrätyssä määräajassa eli yhden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona nämä viranomaiset ovat hyväksyneet TIR-carnet'n, jos TIR-carnet'ta ei ole lähtöleimattu. Tämä määräaika on kaksi vuotta, jos lähtöleimaustodistus on saatu väärällä tai petollisella tavalla.

67 TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 2 kohdan mukaan maksua koskeva vaatimus on esitettävä takaajayhdistykselle aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua ilmoituksesta, jonka mukaan carnet'ta ei ole lähtöleimattu tai se on saatu väärällä tai petollisella tavalla, kuitenkin viimeistään kahden vuoden kuluttua mainitusta päivästä, paitsi sellaisissa tapauksissa, jotka edellä mainitun kahden vuoden määräajan kuluessa tulevat oikeuskäsittelyn alaisiksi, jolloin maksuvaatimus tehdään yhden vuoden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin tuomioistuimen päätös on saanut lainvoiman.

68 Edellä olevista säännöksistä ja määräyksistä yhdessä seuraa, että tullivelan maksua koskeva vaatimus on siinä tapauksessa, ettei lähtöleimausta ole tehty, tehtävä lähtökohtaisesti kolmen vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin TIR-carnet hyväksyttiin, ja tämä määräaika on neljä vuotta, jos lähtöleimaustodistus on saatu petollisella tavalla.

69 Kuitenkin on täsmennettävä, että koska soveltamisasetuksen 455 artiklan 1 kohdan tavoitteena on varmistaa tullivelan kantamista koskevien säännösten yhdenmukainen ja joutuisa soveltaminen, jotta yhteisö saisi nopeasti ja tehokkaasti käyttöönsä yhteisön omat varat (ks. analogisesti mm. asia C-460/01, komissio v. Alankomaat, tuomio 14.4.2005, Kok. 2005, s. I-2613, 60, 63, 69 ja 70 kohta), rikkomista tai väärinkäytöstä koskevan ilmoituksen on joka tapauksessa tapahduttava niin nopeasti kuin mahdollista, eli heti, kun mainittu rikkominen tai väärinkäytös on tullut tulliviranomaisten tietoon, joten tarvittaessa ja kuten nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ainakin 31 tapauksessa hyvissä ajoin ennen TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen yhden vuoden ja, jos kyse on petoksesta, kahden vuoden enimmäismääräajan päättymistä.

70 Näillä perusteilla TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu maksua koskeva vaatimus on lähetettävä heti, kun tulliviranomaiset kykenevät sen tekemään, eli kuten nyt esillä olevassa asiassa useimmissa vuoden 1996 tarkastuksessa kyseessä olleista tapauksista, joiden osalta komissiolla on relevantit tiedot, ennen kahden vuoden määräajan päättymistä siitä päivästä lukien, jolloin asianomaisille lähetettiin rikkomista tai väärinkäytöstä koskeva ilmoitus, eli vuoden 1995 helmikuusta lukien.

71 Siltä osin kuin komissio ei pyri TIR-yleissopimuksen ja soveltamisasetuksen säännösten vaan asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan rikkomisen toteamiseen omien varojen tilinpidon osalta, on tutkittava, onko Belgian kuningaskunta jättänyt noudattamatta mainittua säännöstä, kun se on vasta vuoden kuluttua komission vuosina 1996 ja 1997 suorittamien tarkastusten jälkeen vienyt riidanalaiset määrät kirjanpitoon.

72 Asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on hoidettava mainittuja varoja koskeva kirjanpito kunkin jäsenvaltion valtiovarainhallinnossa tai kunkin jäsenvaltion nimeämässä laitoksessa. Saman artiklan 3 kohdan a ja b alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on otettava maksut, "jotka on todettu 2 artiklan mukaisesti", viimeistään maksun toteamiskuuta seuraavan toisen

kuukauden 19 päivän jälkeisenä ensimmäisenä työpäivänä, jollei tämän kohdan b alakohdasta muuta johdu, joko A-kirjanpitoon tai, kun tietyt edellytykset täyttyvät, B-kirjanpitoon.

73 Asetuksen N:o 1150/2000 2 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan yhteisöille kuuluvaa maksua omista varoista pidetään "todettuna", kun tullilainsäädännössä säädetyt edellytykset maksun määrän "merkitsemisestä kirjanpitoon" ja sen "tiedoksiannosta" maksuvelvolliselle on täytetty. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun toteamisen päivämäärä on tullilainsäädännössä säädetyn "kirjanpitoon merkitsemisen" päivämäärä.

74 Maksun määrän "kirjanpitoon merkitsemisen" ja maksun määrää koskevan maksuvelvolliselle tehtävän "tiedoksiannon" osalta asetuksen N:o 1150/2000 2 artiklassa viitataan tullilainsäädäntöön eli soveltamisasetukseen, TIR-yleissopimukseen ja yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi). TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 2 kohdan mukainen maksua koskeva vaatimus on siten katsottava asetuksen N:o 1150/2000 2 artiklassa tarkoitetuksi tiedoksiannoksi.

75 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on asiassa C-392/02, komissio vastaan Tanska, 15.11.2005 annetun tuomion (Kok. 2005, s. I-9811) 59 kohdassa todennut, tullikoodeksin 217, 218 ja 221 artiklasta ilmenee, että edellä mainitut edellytykset täyttyvät, kun tulliviranomaisilla on käytettävissään tarvittavat tiedot ja ne voivat siten laskea tullivelasta aiheutuvien tullien määrän ja määrittää velallisen (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Alankomaat, tuomion 71 kohta ja em. asia komissio v. Saksa, tuomion 80 kohta). Jäsenvaltiot eivät voi jättää toteamatta saatavia, vaikka ne kiistäisivät ne, koska muutoin hyväksyttäisiin se, että jäsenvaltio voi menettelyllään järkyttää yhteisöjen taloudellista tasapainoa (em. asia komissio v. Tanska, tuomion 60 kohta).

76 Näin ollen jäsenvaltioiden on todettava yhteisöjen omiin varoihin kuuluva maksu heti, kun jäsenvaltioiden tulliviranomaiset voivat laskea tullivelasta aiheutuvien maksujen määrän ja määrittää velallisen (em. asia komissio v. Tanska, tuomion 61 kohta), ja näin ollen vietävä mainitut maksut kirjanpitoon asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan mukaisesti.

77 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on riidatonta, että Belgian viranomaiset ovat merkinneet tullivelan kirjanpitoon vasta vuoden kuluttua komission vuonna 1996 ja 1997 suorittamista tarkastuksista ja että tullivelkaan liittyviä maksuja koskevat vaatimukset, joiden lähettäminen edellyttää, että Belgian tulliviranomaiset kykenivät laskemaan niiden tullien määrän, jotka johtuivat mainitusta velasta, ja määrittämään velallisen, lähetettiin hyvissä ajoin ennen mainittuja tarkastuksia. Näissä olosuhteissa kirjanpitoon merkitseminen, joka olisi pitänyt tehdä asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan 3 kohdassa säädetyssä määräajassa nyt esillä olevassa asiassa maksua koskevien vaatimusten lähettämisestä lukien, on tapahtunut selvästi myöhässä.

– Maksujen virheelliseksi väitetty tuloutus B-kirjanpitoon

78 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Tanska annetun tuomion 66 kohdassa todennut, asetuksen N:o 1150/2000 17 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että saman asetuksen 2 artiklan mukaisesti todettuja maksuja vastaavat määrät asetetaan komission käytettäviksi. Jäsenvaltiot vapautetaan tästä velvollisuudesta ainoastaan, jollei perintää ole voitu toteuttaa ylivoimaisen esteen vuoksi tai jos osoittautuu, että jäsenvaltioista riippumattomista syistä on täysin mahdotonta toteuttaa perintää.

79 Omien varojen kirjanpitoon merkitsemisen osalta asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on otettava A-

kirjanpitoon saman asetuksen 2 artiklan mukaisesti todetut maksut viimeistään maksun toteamiskuuta seuraavan toisen kuukauden 19 päivän jälkeisenä ensimmäisenä työpäivänä, jjollei oikeudesta kirjata B-kirjanpitoon samassa määräajassa maksut, jotka on todettu ja "joita ei ole vielä peritty" ja joiden osalta "minkäänlaista vakuutta ei ole toimitettu", otetaan erilliseen kirjanpitoon a alakohdassa säädetyssä määräajassa sekä sellaiset todetut, "takuiden kattamat maksut, joista syntyy erimielisyyttä ja niihin saattaa riita-asian käsittelyn vuoksi kohdistua vaihteluja, muuta johdu".

80 Omien varojen käyttöön asettamiseksi asetuksen N:o 1150/2000 9 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kunkin jäsenvaltion on hyvitettävä omat varat mainitun asetuksen 10 artiklassa määriteltyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti tilille, joka on avattu tätä tarkoitusta varten komission nimissä. Viimeksi mainitun säännöksen 1 kohdan mukaan perimiskulujen vähentämisen jälkeen omat varat tuloutetaan viimeistään sitä kuukautta, jona maksu on saman asetuksen 2 artiklan mukaisesti todettu, seuraavan toisen kuukauden 19 päivää seuraavana ensimmäisenä työpäivänä, kuitenkin siten, että maksut, jotka on otettu B-kirjanpitoon kyseisen asetuksen 6 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti, on tuloutettava viimeistään sitä kuukautta, jona maksut on "peritty", seuraavan toisen kuukauden 19 päivää seuraavana ensimmäisenä työpäivänä.

81 Tältä osin Belgian hallitus väittää yhtäältä, että siltä osin kuin tässä oikeudenkäynnissä tarkoitetuista maksuista oli syntynyt "erimielisyyttä" asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla, kyseiset määrät voitiin pätevästi ottaa B-kirjanpitoon.

82 On toki todettava, että kuten Belgian hallitus perustellusti väittää, takaajayhdistykset, jotka TIR-yleissopimuksen 8 artiklan 1 kohdan nojalla ovat yhteisvastuullisesti TIR-carnet'n haltijan kanssa velvollisia maksamaan vaadittavat tullimaksut, voivat mainitun haltijan tavoin itse riitauttaa maksut (ks. vastaavasti sääntöjenvastaisuuden tapahtumapaikkaa koskevan näytön osalta asia C-78/01, BGL, tuomio 23.9.2003, Kok. 2003, s. I-9543, 50–53 kohta). Komissio kuitenkin väittää, että erimielisyydet, joihin Belgian hallitus vetoaa, koskevat vakuuden täytäntöönpanoa eivätkä

riidanalaisten saatavien olemassaoloa tai määrää. Belgian hallitus ei ole onnistunut osoittamaan, että asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädetyt edellytykset ovat nyt käsiteltävänä olevassa asiassa täyttyneet eli että mainitut yhdistykset olisivat riitauttaneet tässä oikeudenkäynnissä kyseessä olevat maksut määräajassa ja että maksuihin saattaisi riita-asian käsittelyn vuoksi kohdistua vaihteluja.

83 Toisaalta Belgian hallitus väittää, että kyseiset perimättä olevat maksut voitiin kuitenkin perustellusti kirjata B-kirjanpitoon, sillä ne eivät olleet todellisuudessa vakuuksien kattamia siten kuin asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädetään. Belgian hallitus toteaa, että kun otetaan huomioon, että vuodesta 1993 lähtien TIR-carnet'illa katetun passitusmenetelmän perustana ollut takausjärjestelmä oli konkurssikypsä sen seurauksena, että vakuutusyhtiöiden pooli oli kieltäytynyt suorittamasta korvauksia belgialaisille takaajayhdistyksille, kyseiset takaukset osoittautuivat realisointikelvottomiksi kyseisten yhdistysten maksukyvyttömyyden vuoksi, mistä aiheutui, että kyseiset maksut piti kirjata B-kirjanpitoon vakuudettomina saatavina.

84 On syytä todeta, että TIR-yleissopimuksen mukaisen takaajayhdistyksen oikeuksia ja velvollisuuksia säännellään samanaikaisesti niin kyseisellä yleissopimuksella, yhteisön oikeudessa kuin sen Belgian kuningaskunnan kanssa tekemällä takaussopimuksellakin, johon sovelletaan Belgian oikeutta (ks. vastaavasti em. asia BGL, tuomion 45 kohta).

85 Tullikoodeksin 193 artiklan nojalla tullivelan maksamisen varmistamiseksi vaaditun vakuuden voi antaa takaaja, ja saman koodeksin 195 artiklan mukaan takaajan on kirjallisesti sitouduttava yhteisvastuullisesti velallisen kanssa maksamaan se tullivelan määrä, jonka maksamisen vakuudeksi takaus annetaan.

86 Erityisesti TIR-carnet'illa tapahtuvasta tavarankuljetuksesta, josta säädetään tullikoodeksin 91 artiklan 2 kohdan b alakohdassa, TIR-yleissopimuksen 8 artiklan 1 kohdassa määrätään, että takaajayhdistykset sitoutuvat samalla tavoin takaussopimuksella maksamaan korvausvelvollisen suoritettaviksi erääntyvät tullit ja verot ja ne ovat velvollisia maksamaan tällaiset määrät yhteisvastuullisesti niiden henkilöiden kanssa, jotka ovat vastuussa edellä mainituista maksuista, vaikka toimivaltaisten viranomaisten pitääkin saman artiklan 7 kohdan nojalla mahdollisuuksien mukaan vaatia maksua korvausvelvolliselta henkilöltä tai henkilöiltä ennen takaajayhdistykselle esitettävää vaatimusta.

87 Näin ollen ei voida kiistää, että takaajayhdistysten TIR-kuljetuksille antama takaus kuuluu asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetun käsitteen "vakuus" alaan.

88 On kuitenkin täsmennettävä, että TIR-yleissopimuksen 8 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden tehtäviin kuuluu määrätä TIR carnet'n osalta se enimmäismäärä, joka takaajayhdistykseltä voidaan vaatia.

89 Tästä syystä, kuten komissiokin on myöntänyt, TIR-kuljetuksiin liittyvät todetut maksut on lähtökohtaisesti otettava A-kirjanpitoon ja asetettava komission käyttöön asetuksen N:o 1150/2000 10 artiklan mukaisesti TIR-järjestelmässä sovittuun taattuun enimmäismäärään asti, siinäkin tapauksessa, että tullivelan määrä ylittäisi kyseisen määrän.

90 Tämä tulkinta on B-kirjanpidon käyttöön ottamisella tavoiteltujen päämäärien mukainen, sillä sen lisäksi, että B-kirjanpidolla – kuten asetuksen N:o 1150/2000 11 perustelukappaleessa todetaan – pyritään mahdollistamaan se, että komissio voi

paremmin seurata jäsenvaltioiden toimintaa, kun ne perivät omia varoja, sillä pyritään ottamaan huomioon niille aiheutuva taloudellinen riski.

91 Belgian hallituksen lausumia, joiden mukaan TIR-järjestelmän kriisistä, joka oli aiheuttanut tämän järjestelmän perustana olevan takausjärjestelmän hajoamisen, oli seurannut, ettei riidanalaisilla saatavilla enää vuodesta 1993 lähtien todellisuudessa ollut vakuuksia, mistä seurasi, että vastaavat määrät oli kirjattava B-kirjanpitoon, ei voida hyväksyä.

92 Ilman että olisi tarpeen tutkia, toimiko TIR-yleissopimuksella käyttöön otettu takausjärjestelmä asianmukaisesti vuodesta 1993 lähtien, komission väittämin tavoin vaikuttaa siltä, että Belgian viranomaisten yksipuolisella päätöksellä lykätä takaajayhdistyksiä vastaan vireillä olleita, riidanalaisia perintämenettelyjä sekä tehdä niiden kanssa sopimusmaksujen lykkäämisestä ja tästä syystä kirjata kyseiset maksut, jotka oli lopullisesti todettu, B-kirjanpitoon, rikotaan joka tapauksessa jäsenvaltioille asetuksen N:o 1150/2000 17 artiklan 1 kohdan perusteella kuuluvaa velvollisuutta toteuttaa kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että omat varat asetetaan komission käytettäviksi kyseisessä asetuksessa säädetyin edellytyksin.

93 Mainittu 17 artiklan 1 kohta on nimittäin erityinen ilmaisu EY 10 artiklassa määrätylle lojaalille yhteistyölle asetettavista vaatimuksista, joiden mukaan jäsenvaltioiden on yhtäältä saatettava yhteisön oikeuden soveltamisessa kohdatut ongelmat komission arvioitaviksi (ks. vastaavasti asia C-499/99, komissio v. Espanja, tuomio 2.7.2002, Kok. 2002, s. I-6031, 24 kohta) ja toisaalta pidättäydyttävä kansallisten säilyttämistoimenpiteiden toteuttamisesta vastoin komission esittämiä huomautuksia tai varauksia taikka sen asettamia edellytyksiä (ks. vastaavasti asia 804/79, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 5.5.1981, Kok. 1981, s. 1045, Kok. Ep. VI, s. 81, 32 kohta). Tässä tapauksessa on kiistatonta, että Belgian kuningaskunta on toiminut yksipuolisesti ja komission vastustuksesta huolimatta.

94 Tämä velvollisuus on sitäkin tärkeämpi, koska, kuten yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Tanska annetun tuomion 54 kohdassa todennut, oletettua pienemmät tulot tiettyihin omiin varoihin on korvattava muilla omilla varoilla tai menojen mukauttamisella.

95 Belgian hallitus ei voi vedota asetuksen N:o 1150/2000 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ylivoimaisen esteen olemassaoloon. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ylivoimaisen esteen käsite on ymmärrettävä sellaisina epätavallisina ja ennalta arvaamattomina olosuhteina, joihin siihen vetoavan ei ole ollut mahdollista vaikuttaa ja joiden seurauksia ei olisi voitu välttää kaikesta noudatetusta huolellisuudesta huolimatta (ks. mm. asia 145/85, Denkavit, tuomio 5.2.1987, Kok. 1987, s. 565, 11 kohta). Koska Belgian kuningaskunta on tehnyt yksipuolisen päätöksen riidanalaisten maksujen viemisestä B-kirjanpitoon saattamatta ongelmaa komission käsiteltäväksi ja komission esittämästä vastustuksesta huolimatta, Belgian kuningaskunta ei selvästikään ole noudattanut kaikkea huolellisuutta välttääkseen mainitut seuraukset.

96 Siitä, että B-kirjanpitoon otetaan maksuja myöhässä ja virheellisesti, aiheutuu se, että niihin liittyvät omat varat kirjataan myöhässä komission tilille, mikä asetuksen N:o 1150/2000 9 ja 10 artiklan mukaan on tehtävä siinä määräajassa, josta on säädetty kyseisten maksujen ottamiselle A-kirjanpitoon saman asetuksen 6 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti.

97 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että ensimmäisen kanneperusteen osat ovat perusteltuja.

Toinen kanneperuste, jonka mukaan komissiolle kieltäydyttiin ilmoittamasta B-kirjanpitoon virheellisesti kirjattuja muita määriä

98 On todettava yhtäältä, ettei komissio kannekirjelmässä tai vastauskirjelmässään täsmennä vaatimuksiaan tältä osin, ja toisaalta, että komission vaatimukset liittyvät yksinomaan sen toteamiseen, ettei asetuksen N:o 1150/2000 6, 9, 10 ja 11 artiklaa ole noudatettu.

99 Toinen kanneperuste on näin ollen hylättävä.

Kolmas kanneperuste, joka koskee sitä, ettei komission saataviin liittyviä viivästyskorkoja ole maksettu

Asianosaisten lausumat

100 Komissio väittää, että koska Belgian viranomaiset eivät ole vielä asettaneet käyttöön suurta osaa erääntyneistä määristä ja että koska sellaiset määrät, jotka on asetettu käyttöön, on asetettu käyttöön myöhässä, asetuksen N:o 1150/2000 11 artiklan mukaisesti on maksettava viivästyskorkoa. Komission mukaan mainitut korot koskevat vakuuden kattamaa koko määrää, joka olisi pitänyt kirjata A-kirjanpitoon.

101 Belgian hallitus väittää sitä vastoin, että koska Belgian viranomaisilla ei sellaisten 66 TIR-carnet'n osalta, jotka ovat tämän oikeudenkäynnin kohteena, ole vielä ollut mahdollisuutta ryhtyä perintään, määräaika kyseisten maksujen asettamiselle

yhteisöjen käyttöön ei ole vielä alkanut, joten viivästyskorkoa ei ole voinut kertyä. Sellaiset tullimaksut, jotka vuonna 1999 saatiin perittyä vakuutusyhtiöiden poolin maksun ansiosta, asetettiin komission käyttöön säädetyssä määräajassa. Toissijaisesti Belgian hallitus väittää, että komissio laskee mainitun viivästyskoron virheellisesti, koska kuuden kyseessä olevan sellaisen TIR-carnet'n osalta, joista mainittu pooli suoritti vakuuden vuonna 1999, Belgian valtio on itse asiassa maksanut saatavan määrää suuremman määrän, kun taas komissio ilmeisesti katsoo, että koron määrän laskemisessa käytettävä perusmäärä on se määrä, jonka Belgian valtio on maksanut, eikä määrä, jonka se oli velvollinen maksamaan.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

102 Asetuksen N:o 1150/2000 11 artiklan mukaan asianomaisen jäsenvaltion on maksettava kaikista 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille tilille tehtävien tuloutusten viivästyksistä korkoa koko viivästysajalta. Nämä korot on maksettava, johtuipa viivästys varojen komission tilille siirtämisestä mistä tahansa (ks. mm. em. asia komissio v. Alankomaat, tuomion 91 kohta).

103 Se laiminlyönti ja ne viivästykset, jotka ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä on todettu omien varojen kirjaamisessa komission tilille, synnyttävät asetuksen N:o 1150/2000 11 artiklan mukaisesti oikeuden viivästyskorkoihin, joiden suorittamatta jättämistä Belgian kuningaskunta ei kiistä, joten kolmas kanneperuste on perusteltu.

104 Komissio ei ole tällä kanteella pyrkinyt osoittamaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä kunkin yhteisöjen tuomioistuimessa mainitun TIR-carnet'n osalta eikä ole esittänyt numeroissa ilmaistua vaatimusta, joten tässä oikeudenkäynnissä ei ole tarpeen vahvistaa maksettavaksi tulevien viivästyskorkojen määrää.

105 Edellä esitetty huomioon ottaen on todettava, ettei Belgian kuningaskunta ole noudattanut asetuksen N:o 1150/2000 – jolla 31.5.2000 lukien on kumottu ja korvattu samaa asiaa koskeva asetus N:o 1552/89 – 6, 9, 10 ja 11 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se

– ei ole ottanut kirjanpitoon lainkaan tai on ottanut kirjanpitoon myöhässä sellaisiin TIR-carnet'isiin, joita ei ole lähtöleimattu sääntöjenmukaisesti, perustuvia omia varoja ja on ottanut ne B-kirjanpitoon sen sijaan, että olisi kirjannut ne A-kirjanpitoon, mistä on aiheutunut se, ettei niihin perustuvia omia varoja ole asetettu komission käyttöön määräajassa, ja koska se

– on kieltäytynyt maksamasta viivästyskorkoja sellaisille määrille, jotka sen olisi pitänyt maksaa komissiolle.

Oikeudenkäyntikulut

106 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Belgian kuningaskunnan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska Belgian kuningaskunta on hävinnyt asian useimpien esitettyjen väitteiden osalta, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 94/728/EY, Euratom soveltamisesta 22 päivänä toukokuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – jolla on 31.5.2000 lukien kumottu ja korvattu samaa asiaa koskeva yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom soveltamisesta 29 päivänä toukokuuta 1989 annettu neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1552/89 – 6, 9, 10 ja 11 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se**

   – **ei ole ottanut kirjanpitoon lainkaan tai on ottanut kirjanpitoon myöhässä sellaisiin TIR-carnet'isiin, joita ei ole lähtöleimattu sääntöjenmukaisesti, perustuvia omia varoja ja on ottanut ne B-kirjanpitoon sen sijaan, että olisi kirjannut ne A-kirjanpitoon, mistä on aiheutunut se, ettei niihin perustuvia omia varoja ole asetettu komission käyttöön määräajassa, ja koska se**

   – **on kieltäytynyt maksamasta viivästyskorkoja sellaisille määrille, jotka sen olisi pitänyt maksaa Euroopan yhteisöjen komissiolle.**

2) **Kanne hylätään muilta osin.**

3) **Belgian kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset